

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Nya perioden 2023 - 2027

Annica Lind & Rune Forsman, baserat på
tillgänglig information 31.1.2023

En grov genomgång av nya periodens arealstöd

Nya periodens stöd och de nya namnen på stöden

Direkta stöd (helt EU-finansierade)

- **Grundläggande inkomststöd** (tidigare grundstöd)
- **Omfördelningsstöd** (Nytt! För att ge lite mera stöd till mindre gårdar)
- **Miljösystemstöd** (delvis ersättning för förgröningen)
- **Produktionskopplade åkerstöd** (bidrag till stärkelsepotatis och specialväxter)
- **Stöd för unga jordbrukare** (EU)

EU-delfinansierade stöd

- **Kompensationsersättning**
- **Miljöförbindelse**
- **Miljöavtal**
- **Ersättning för ekologisk produktion**

Nationella stöd

- **Stöd för unga jordbrukare**
- **Nordligt hektarstöd (stödregion C)**
- **Övriga nationella stöd** bl.a. nationellt stöd för sockerbeta

Stöden beviljas

Aktiv odlare som:

- Har FO-nummer med jordbruk som huvudsaklig bransch (klass 01), samt moms skyldighet som primärproducent
- Om man inte uppfyller ovanstående krav, kan det ändå vara godkänt enligt följande:
  - Gården har året före fått mindre än 5000 € i direkta stöd
  - Mer än 5000 € = lämna in bevis på inkomster/utgifter från jordbruksverksamheten

Dessutom krävs:

Jordbruksverksamhet på alla åkrar årligen (finns några undantag)

Villkorlighet

förra periodens tvärvillkor

Uppbyggnaden av villkorligheten

Klimat och miljö

Bromsa och anpassa till klimatförändringarna

- Permanent gräsmark → *även ekogårdar*
- **Skydd av torvmarker + nyodlingar**
- Förbud att bränna stubb

Skydd av marken

- Skyddsremsor på sluttande mark
- **Krav på växttäckning (33 %)**
- **Krav på växtföljd**

Skydda vattendragen

- **Fosfaternas belastning på miljön + olika vattendirektiv**
- Fosforgödsling, anmälningar (100 m³) / lov (250 m³) att ta bevattningsvatten, förbud att förstöra marken och grundvattnet, miljötillstånd/anmälningar rörande djurstallar
- **Nitratdirektivet**
  - Bl.a. lagring och användning av stallgödsel
  - Bl.a. kvävegödslingen
- **Skyddsremsor**

Naturens mångfald & omgivningens skydd och kvalitet

- Fågeldirektivet
- Miljödirektivet
- Trädor, bekämpning av flyghavre och jätteloka
- Permanent gräsmark på naturområde

Folkhälsa och växtskydd

Växtskyddsmedel

- Användning av växtskyddsmedel
- Växtskydd

Vad är annorlunda från nuvarande tvärvillkor?

Skydd av torvmarker + nyodlingar

- Mark som nyodlas efter 31.12.2022
  - Måste ha permanent vallväxtlighet
  - Får ej plöjas
  - Förnyas endast genom direktsådd / lätt bearbetning
- Kraven på torvmark fr.o.m. 2025 (gäller alla torvmarker som är jordbruksmark)
  - Torv får inte brytas
  - Nya öppna diken får inte grävas
  - Torvmark med permanent gräsmarksstatus får plöjas max vart 4:e år

Fosforgödsling

- Något ändrade gödslingsvärden
- Justering på basis av skördenivå samma som tidigare
- **Markkartering behövs av alla, även de som inte har miljöersättningen**, eftersom gödslingsnivåerna i villkorligheten gällande fosfor tas från fosforklasserna i markkarteringen
- **Stallgödselundantaget gäller endast 2023 och 2024, slopas efter det**

Exempel på gödslingsnivåer med fosfor

	Dålig	Rätt dålig	Försvarlig	Tillfredsställande	God	Hög	Betänkligt hög
Spannmål, oljeväxter, baljväxter							
Nya	34	26	16	10	5		
Gamla	34	26	16	10	5	0	
Ett- och flerårig fodervall							
Nya	46	38	30	20	11		
Gamla	40	32	24	14	5		
Vitkål							
Nya	60	60	50	40	30	15	5
Gamla	110	110	80	60	40	25	10 *
Kummin							
Nya	30	30	15	10	5		
Gamla	28	28	20	12	8		

- Följer gamla tvärvillkorstabellen (samma som de som inte hade miljöersättning)
- Endast mineraljordar och organogena jordar
- Ingen höjning av kvävegiva enligt skördenivå

Exempel på gödslingsnivåer med kväve

	Mineraljord	Organogena jordar
Korn, havre, blandsäd		
Nya	160	120
Gamla	80-100 / 130-150	60 / 110
Ett- och fleråriga fodervallar		
Nya	250	210
Gamla	100-120 / 220-240	90 / 190
Kummin		
Nya	120	80
Gamla	70-90	50
Vitkål		
Nya	250	210
Gamla	220-240	200

Vid vattendrag måste minst 3 m breda obearbetade remsor med växttäckning finnas (ingen gödsel, inget kemiskt växtskydd (utan tillstånd))

- 1 meters remsorna vid utfall har slopats
- **Kom ihåg! Inte under 3 m på något ställe!**

Minimum av växttäckning vintertid

- Gäller alla gårdar
- Minst 33 % av gårdens åkerareal och arealen med permanenta grödor ska vara växttäckt eller lättbearbetat (skiften med permanent gräsmark utanför beräkningen)
- Som växttäckning godkänns: äkta växttäckning (vall eller stubb), även skyddszoner och vallodling på torvmark, lätt bearbetning och arealer där bladen lämnats kvar på åkern (bl.a. kål- och salladsväxter, sockerbeta, rotfrukter (potatis och morot godkänns inte))
- Växttäckt under tiden 31.10 – 15.3

Växtföljd på åkerareal:

Årlig växtföljd

- Vid odling av 1-åriga växter, måste växten årligen **vara en annan än året innan** på **minst 33 %** av arealen (gäller från 2024, förutom för dem som anmäler fånggröda 2023)

Flerårig växtföljd

- Samma 1-åriga växt kan odlas högst 3 år i följd på samma skifte (räknas 2022-2024, så senast 2025 måste de flesta skiften ha en annan gröda)
- Kravena gäller ej de som har högst 10 ha åker, eller om gården har mer än 75 % med vall/träda/baljväxter eller permanenta vallar
  - Ekogårdar (ekoarealer är befriade)
  - Hjälper inte att byta skiften mellan odlare, förra odlarens växtföljd påverkar dig!

År	Basskifte 1	Basskifte 2
2023	Orange	Orange
2024	Blue	Orange

Kravet på växtföljd gäller inte skiften med följande växter:

- Vallväxter
- Fleråriga växter
- Trädor
- Potatis
- Sockerbeta
- Huvudkål
- Lök
- Röd- och gulbeta
- Morot

Villkorlighet – sammandrag

- De flesta är samma som tidigare men vissa har ändrats och en del nya har tillkommit
  - Nåt som kan ses som negativt är tvånget på 33 % växttäckt åkerareal över vintern
    - + är att det går att fylla med förstås äkta växttäcke, men även lättbearbetat, naturvårdsåker, grüngödslingsvall, mångfaldsväxter och vissa obearbetade arealer med grödor som skördats (bl.a. kålväxter, salladsväxter, sockerbeta, rotfrukter (förutom potatis och morot)
  - Nåt som kan ses som negativt är ett tvång på växtföljd, max 3 år efter varandra med samma gröda (ersätter förra periodens krav på 2 grödor)

Nya periodens arealstöd

Vad ändrar? **Positiva förändringar?**

EU:s helfinanserade stöd

**Grundläggande inkomststöd +
omfördelningsstöd + miljösystemstöd**

Grundläggande inkomststöd + omfördelningsstöd

- Grundläggande inkomststöd 119 €/ha:
  - + är att stödrättigheterna försvinner (betalas för jordbruksmark)
  - I övrigt som tidigare
- Omfördelningsstöd 18 €/ha:
  - Betalas till all åkerareal upp till 50 ha, större åkerareal = betalas för 50 ha
  - + att mindre gårdar stöds (Robin Hood)

Miljösystemstöd (stöd för miljösystem)

- Växttäcke vintertid
  - Naturvårdsvallar
  - Gröngödslingsvallar
  - Mångfaldsväxter
- **Frivilliga** åtgärder
  - Stöden beviljas aktiv odlare, som samma år beviljas grundläggande inkomststöd

Miljösystemstöd / Växttäcke vintertid

- Måste vara äkta växttäcke, dvs. obearbetad stubb eller växtlighet
- Datum: 31.10.2023 – 15.4.2024 (för permanent gräsmark 31.10.2023 – 16.5.2024)
- Ska bevaras längre på våren än villkorlighetens växttäcke (15.3)
- Om en gård anmäler permanenta gräsmarker som växttäcke vintertid så får inga av gårdens övriga permanenta gräsmarker plöjas upp
- 50 €/ha, för all areal som har äkta växttäcke (inga trappor!)

Miljösystemstöd / Naturvårdsvallar

- Flerårig vallväxtlighet, anlagt 2023 eller tidigare
- Ettåriga, men kan anmälas flera år i rad → slätterkrav vartannat år (senast 31.8)
- Ingen gödsling (ej heller vid anläggning)
- Växtligheten måste behållas obearbetad till 1.9 men **efter andra året** möjligt att avsluta tidigast 1.8 p.g.a. höstsådd
- Max 10 % av gårdens åkerareal (som också räknas med i 25 %)
- Kan räknas till växttäckte (får betalt)
- 65 €/ha

Miljösystemstöd / Gröngödslingsvall

- Skall bestå av minst 4 olika växtarter och av fröblandningens vikt ska minst 20 % vara kvävefixerande växter. Antecknas i de skiftesvisa anteckningarna
- Stöd beviljas för högst 3 år i rad
- Max 25 % av gårdens åkerareal (här räknas även NVÅ och mångfaldsåkrarna in)
- Ska bevaras till 1.9, andra året får man avsluta för höstsådd 1.8
- Anlagt 2023 eller 2022 tillsammans med skyddsgröda (om 4 olika växter)
- Får ej gödulas, ej heller kemiskt växtskydd (inte heller före insåningen)
- Slätterkrav andra och tredje året senast 31.8
- Ekogårdar kan inte få ersättning
- Kan räknas till växttäcke (får betalt)
- 80 €/ha

Miljösystemstöd / Mångfaldsväxter 1/2

- Pollinerarväxter / landskapsväxter
  - Viltväxter
  - Ängsväxter / fältfågelväxter (kan anmälas högst 2 år i följd)
-
- Max 25 % av gårdens åkerareal (här räknas även NVÅ och gröngödslingsvallarna in)
  - Får gödslas i samband med anläggningen, inget kemiskt växtskydd under hela kalenderåret
  - Växtligheten ska bevaras t.o.m. 30.9 → viltåkeren kan avslutas före vintern
  - Om skiftet inte bearbetas kan arealen räknas till växttäckte (får betalt)
  - 300 €/ha

Miljösystemstöd / Mångfaldsväxter 2/2

- Pollinerarväxter är samma växter som landskapsväxter t.ex. solros, honungsfacelia, vickerarter, blå- eller rödklint och ringblomma
- Viltväxter: Som förr **men:** → Om man har spannmål + vallfrö, måste man nu även ha en till ettårig växt som inte är spannmål, gräsväxt eller klöver.
→ En blandning med havre + timotej måste därför ha med t.ex. rybs
- Ängsväxter / fältfågelväxter är samma som tidigare: Båda ska atm. ha frö av rödven, fårsvingel eller hårdsvingel + minst en flerårig ängsväxt.
För fältfågelvarianten ska det dessutom finnas frön av t.ex. luddvicker, honungsfacelia, solros eller rybs/raps.
I fältfågelvarianten får det finnas högst 50 kg stråsäd per hektar

Miljösystemstöd

+ är att åtgärderna går att utföra på alla skiften, även de som inte tidigare fått miljöersättning

+ att procenten för mångfaldsväxter har höjts till 25 % (av vilka max 10 % naturvårdsvallar), **MEN även gröngödslingsvall** ska räknas in i 25 %

+ är att naturvårdsvallar, gröngödslingsvallar och mångfaldsväxter kan anmälas till växttäckte och dessutom få betalt

Tänk på:

- NVÅ, mångfaldsåkrar och gröngödslingsvall får inte samtidigt miljöersättning
- NVÅ/mångfaldsåkrar kan inte få betalt för både eko och miljösystemet, troligtvis betalas det stöd som är högre

Produktionskopplade åkerstöd

Direkta arealstöd

Stöd till stärkelsepotatis och specialväxter

Grödor:

- Stärkelsepotatis (odlingskontrakt fodras) 620 €/ha
  - Sockerbeta (odlingskontrakt fodras) 110 €/ha
  - Bovete 110 €/ha (NY)
  - Lins 110 €/ha (NY)
  - Åker- och trädgårdsärt, bondböna, sötlupin 110 €/ha
  - Vår- och höstraps, vår- och höstrybs, solros, oljelin, oljehampa, oljedådra (camelina) 110 €/ha
- Negativt att råg inte får stöd längre

Inkomststöd för unga jordbrukare

Inkomststöd för unga jordbrukare 1/2

- Åldersgräns 40 år (31.12)
- Beviljas i högst 5 år
- Beviljas för högst 150 hektar per jordbrukare
- Fodras tillräcklig yrkeskompetens (senast 31.8 första året stödet söks)
  - Fodras samma yrkeskompetens som för startstöd (examen inom naturbruk, 2:a stadiet eller 30 sp + 3 år praktisk erfarenhet)
- Stödnivå **88 €/ha**
- Nationellt stöd till unga odlare, ingen arealgräns, annars samma regler = **50 €/ha**

Inkomststöd för unga jordbrukare 2/2

- Finns både EU och nationellt stöd
  - + att reglerna är ungefär som tidigare (bekant)
  - + stödet betalas ända till 150 ha (tidigare 90 ha)
- **Största förändringen är att yrkeskompetens fodras**

EU:s delfinansierade stöd

Kompensationsersättning

Kompensationsersättning / LFA

- Gården ska ha minst 5 ha
  - Optimering av stödet: ha högst 25 % av trädor och NVÅ-vallar (av LFA-arealen)
  - Stödnivå i C-området **242 €/ha**
  - Upp till 150 ha: 100 % stöd, 150-300 ha: 90 % över 300 ha: 80%
- + att stödet är samma som tidigare (bekant)
- husdjursförhöjningen försvunnit
  - undantaget med 3 ha i skärgården har tagits bort

Miljöersättning / miljöförbindelse

Miljöförbindelse

- Frivilligt att ingå en förbindelse, 5 år
- Minimiareal 5 ha ersättningsberättigande åker
- 1 ha för trädgårdsväxter
- Gårdsspecifika åtgärden: ”ersättning för grundkraven”:
  - Åkergrödor **45 €/ha**
  - Trädgårdsväxter (inkl. kummin) **113 €/ha**

Åtgärder i miljöförbindelsen

Gårdsspecifika åtgärder → Grunden till ersättningen 45 / 113 €/ha

- Allmänna krav (3 st) ➡ alla måste uppfyllas
- Valbara åtgärder (7 st) ➡ 2 ska väljas årligen

Skiftesspecifika åtgärder → Ger extra klirr i kassan enligt utförd areal

- Valbara åtgärder (8 st)
  - Åtgärder kan väljas till skifte/skiften varje år (enligt villkoren)
  - En del av åtgärderna ska, efter att de valts, genomföras varje år

Ersättningarna för åtgärder i miljöförbindelsen

Gårdsspecifika åtgärder	Ersättning €/ha
Allmänna krav och valbara åtgärder	
• Åkergrödor	45
• Trädgårdsväxter och kummin	113
Skiftesspecifika åtgärder	Ersättning €/ha
Markförbättrande grödor och saneringsgrödor	190
Fånggrödor	97
Främjande av cirkulär ekonomi	37
Skyddszoner	350
Torvåkrar med vall	100
Hantering av avrinningsvatten	
- Reglerbar dränering	77
- Underbevattning eller återanvändning av dräneringsvatten	214
Alternativa växtskyddsmetoder för trädgårdsväxter	500
Fågelåkrar	600

Allmänna krav

- **Markkartering**
  - Reglerna samma som denna period
- **Skiftesvisa anteckningar**
  - Samma som tidigare
- **Klimat- och miljöplan**
  - Görs under 2:a eller 3:dje förbindelseåret
  - Livsmedelsverket gör upp mallar

Gårdsspecifika valbara åtgärder (obligatoriska)

- Jordbrukaren ska årligen välja minst 2 av följande 7 valbara åtgärder:
  1. Klimat- och miljöutbildning (nätkurs, en per år)
  2. Fleråriga mångfaldsremsor (vallremsa runt 2 basskiften som är minst 0,5 ha, där ettåriga växter odlas)
  3. Uppföljning av marken (2 basskiften/0,5 ha: omfattande jordanalys eller analys med markskanner)
  4. Organiska näringsämnen (separering av gödsel, gödsel/vall till biogasanläggning, ger bort gödsel)
  5. Näringsväxter för pollinatörer (2 basskiften/0,5 ha: bl.a. oljeväxter, kummin, bondböna, ärter)
  6. Metoder för precisionsodling (bl.a. automatik för växtskydd och gödsel, skördekartering, körautomatik)
  7. Applikationer för uppföljning och identifiering av växtskadegörare och växtsjukdomar

Skiftesvisa åtgärder

- Frivilliga. Kan bytas årligen, förutom de 5-åriga
- De skiftesspecifika åtgärderna är:
  - 1. Markförbättrings- och saneringsväxter**
  - 2. Odling av fånggröda**
  - 3. Främjande av cirkulär ekonomi**
  - 4. Skyddszoner (5 år)**
  - 5. Vallodling på torvåkrar (5 år)**
  - 6. Hantering av avrinningsvatten (5 år)**
  - 7. Alternativa växtskyddsmetoder i trädgårdsodling (5 år)**
  - 8. Fågelåkrar**

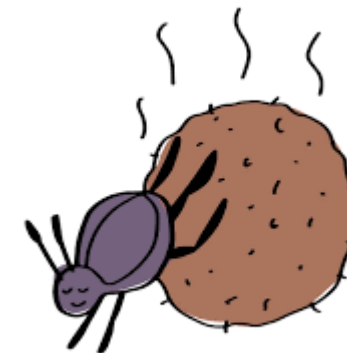
Markförbättrande grödor och saneringsgrödor

- Kan odlas efter en **ettårig produktionsgröda** (t.ex. spannmål)
- Minst 0,5 ha
- Ska växa på skiftet i minst 2 månader
- Betalas för högst 20 % av förbindelsearealen
- Saneringsgrödor samma som tidigare
- Markförbättrande grödor är dessutom lusern, vicker, sötväppling, cikoria, solros, honungfacelia och första årets kummin
- Får räknas till växttäckning och ger betalt om skiftet inte bearbetats
- **190 €/ha (+ 45 / 113 €/ha)**

Fånggrödor

- Fånggrödan ska sås antingen som underväxt i en ettårig huvudgröda eller som rent bestånd efter att huvudgrödan är skördad
- Betalas för högst 30 % av förbindelsearealen
- Minst 1 ha
- minst 6 veckor från sådd till avslutande
- Kan **inte bestå av enbart kvävefixerande växter** (t.ex. klöver!)
- I övrigt rätt likadana regler som tidigare, gällande sådd och bevarandetid o.s.v.
- Stödnivå **97 €/ha**

Främjande av cirkulär ekonomi (Flyt- och fastgödsel)

- Med placerande eller nedmyllande utrustning placera minst 15 m³/ha t.ex. flytgödsel eller urin (får komma från egen gård)
- Fast gödsel, organiskt material med torrsubbstans minst 20 %, 10 m³/ha (inte från egen gård)
- Särskilt definierade koncentrerade preparaten med högt näringsinnehåll, så som fjäderfägödsel, den torra fraktionen från stallgödsel som har separerats samt vissa komposter och rötresters sprida minst 5 m³/ha
- Betalas för högst 80 % av förbindelsearealen
- **37 €/ha**

Skyddsazoner

- Skyddsazon med flerårig vall växtlighet, 5-årig åtgärd
- Skyddsazon kan anläggas på områden som vid vattendrag, grundvattenområden eller Natura-2000 områden eller miljöavtalens våtmarksområdenas kanter
  - Vid vattendrag kan endast en remsa på 50 m från vattendraget anmälas
- Ska anläggas första eller andra förbindelseåret, kan vara anlagd tidigare
- **Kan inte anmälas till växttäckning i miljösystemstödet** (alltså ingen ersättning)
- Kan fylla villkorlighetens krav på 33 % växttäckning
- Skördekrav (**senast 31.8**)
- **350 €/ha**

Vallodling på torvåkrar

- Vallväxtlighet på åkermark som har torv som jordart, 5-årig åtgärd
- Gödsling tillåten
- Växtskyddsmedel får ej användas
- Förnyelse endast utan bearbetning
- **Kan inte anmälas till växttäckning i miljösystemstödet** (alltså ingen ersättning)
- Kan fylla villkorlighetens krav på 33 % växttäckning
- Skördekrav (**senast 31.8**)
- **100 €/ha (+ 45 €/ha)**

Hantering av avrinningsvatten

- Reglerbar dränering och reglerbar underbevattning (eller återanvändning av avrinningsvatten)
- 5-årig åtgärd
- På skiften som varit med i åtgärden 2014-2022 eller andra skiften på sura sulfatjordar eller torvåkrar.
- Skiften kan anslutas till åtgärden när investeringar som krävs för förverkligandet av åtgärden har gjorts, under hela förbindelseperioden
  - Markkartering eller analys lämnas in senast 30.9
- Reglerbar dränering **77 €/ha** och underbevattning **214 €/ha**

Alternativa växtskyddsmetoder i trädgårdsodling

- På utvalda skiften utför minst en biologisk eller mekanisk bekämpningsmetod
- 5-årig åtgärd
- Väljer årligen de bekämpningsmetoder som genomförs och vilka skiften
  - Nytt krav: Senast 31.5 en preliminär plan över årets alternativa växtskydd
- 6 olika åtgärder, som förr, förutom:
  - en harv som utnyttjar optik vid mekanisk bekämpning av ogräs har flyttats till ett av alternativen för de obligatoriska åtgärderna (alltså inget extra betalt)
- 500 €/ha

Fågelåkrar

- Odlaren meddelar årligen vilka åkrar som fåglar får använda som födoplats. Fåglarna får inte skrämmas därifrån, de ska få äta ostört
- Dokumentation och fotografier över fågelskockarna och/eller skadorna ska göras innan skörd
- Det är tillåtet att skörda grödan som vanligt
- Max 50 % av åkerarealen
- Minst 10 hektar stora enhetliga områden av en eller flera basskiften som tillhör samma sökande
  - Skiftena ska dessutom finnas på registrerade probleplatser (t.ex. Söderfjärden)
- **600 €/ha** + miljöersättning för grödan (45 eller 113 €/ha)

Ska jag fortsätta med miljöersättningen? Mindre gårdar – få skiften

- Kan ha svårt att hitta 2 lämpliga obligatoriska åtgärder
- Om inga skiftesvisa åtgärder intresserar, **vad är du beredd att göra för 45 €/ha?**
- Enkel åtgärd är åtminstone klimat- och miljöutbildningen
- Andra enkla åtgärder är: Näringsväxter för pollinatörer samt Uppföljning av marken
  - Problem med dessa är att det krävs minst 2 basskiften som är över 0,5 ha
  - Gårdar med i huvudsak vall måste bryta trenden och odla också annat
  - Pollinatörväxterna måste odlas på hela basskiftet, räcker inte bara med en del
  - Jordanalys kräver 2 skiften varje år → 5 år betyder 10 basskiften

Ska jag fortsätta med miljöersättningen? Större gårdar – många skiften

- Lättare att hitta lämpliga obligatoriska åtgärder
- Man "klarar sig" med samma antal basskiften som de mindre gårdarna
- Större variation av grödor redan från tidigare
- Har anammat nya tekniska lösningar (t.ex. tröskans skördekartering)
- Skiftesvisa åtgärder intresserar troligen mera → därför vill man inte vara utanför miljöersättningen

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

Kåm ihoåg! Ilaa ha vi klaara oåv nyyja saakär förr!

God fortsättning på det nya året önskar kommunerna och NTM-centralen!
Vi önskar ett gott skördeår trots / tack vare (välj alternativ!) ny period!